

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Mediální kultura a moderování 5HP 433

Průvodce studiem

Typ předmětu: povinný

Rozsah studijního předmětu: 2 hod. za týden

4 ECTS kredity

Způsob zakončení: zkouška

Další požadavky na studenta: Průběžné tematické úkoly a individuální práce, absolvování závěrečného testu

Stručná anotace předmětu:

Tento předmět je primárně zacílen na tu oblast mediální komunikace, která je spojena především s vizuálními a audiovizuálními komunikačními prostředky. Cílem předmětu je seznámit studenty s teoretickými a praktickými základy, se kterými principy audiovizuálního mediálního vyjadřování pracují, ať již v epochách minulých nebo v současném mediálním prostoru. Základní principy vizuální kultury jsou vykládány v dobových kontextech s odkazy na možné přesahy do současnosti. Na teoretický výklad vybraných základních témat, pojmů, tezí a principů navazuje praktická a dovednostní část předmětu, která se orientuje na současnou mediální praxi audiovizuálních médií zejména v České republice, včetně konkrétních příkladů a analýz. Tematické úkoly a samostatné práce studentů v rámci předmětu jsou voleny tak, aby se rozvíjely právě jejich analytické schopnosti a moderátorské dovednosti. Z těchto důvodů je obsah výukového kurzu rozčleněn do tří relativně samostatných uzavřených bloků; první dva mají spíše teoretický charakter, třetí představuje praktickou aplikaci získaných poznatků. „*V prvním bloku jsou zařazena základní teoretická východiska problematiky mediální a vizuální kultury v kontextu evropského historického vývoje.*“ Základem uvažování je postupné definování základních pojmů slovo a obraz a jejich specifických rolí jako komunikačních nástrojů v různých dobových kontextech.

„*Druhý výukový blok se věnuje přímo problematice audiovizuální komunikace současného světa, a to především televizní komunikaci. Zvláště jsou připomínány otázky mediálních rozhovorů, s dominantním přihlédnutím k jejich možné reprezentativní a normotvorné funkci.*“ Problematika mediálních rozhovorů je

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

pojata široce, od jejich možných komunikačních funkcí přes uvádění jednotlivých příkladů vybraných žánrů z různých typů médií – s důrazem na média veřejnoprávní, až po výklad možných typů dialogických struktur, komunikačních stylů, řečových technik, apod. „*V posledním bloku je akcentováno rozvíjení mediálních dovedností zejména v dialogických a moderovaných audiovizuálních žánrech, zařazená je i tematika spojená s rolí moderátora jako představitele konkrétní mediální instituce.*“ Vytváří se tak prostor, aby si studenti v rámci samostatných zadaných úkolů vyzkoušeli a případně v základu osvojili moderátorské techniky a postupy, případně byly připraveni takovéto výkony ze současné mediální praxe posoudit a analyzovat.

Po úspěšném absolvování budou studenti schopni:

- *Orientovat se v základních otázkách vizuální kultury v dobovém kontextu*
(zejména v evropském kulturním prostoru na vybraných příkladech od antiky po současnou dobu)
- *Vysvětlit rozdílné komunikační působení dvou základních nástrojů komunikace – slova a obrazu*
(a komunikační možnosti zejména v oblasti racionální argumentace nebo emoční kultury)
- *Pochopit specifika audiovizuální komunikace a vysvětlit podoby jejího posledního vývoje*
(zejména v oblasti televizní a internetové komunikace)
- *Analyzovat jednotlivé typy mediálních dialogů v konkrétních pořadech v různých mediálních institucích v České republice*
(s důrazem zejména na veřejnoprávní instituce a dialogy tematicky zaměřené na oblast ekonomiky a hospodářské politiky)
- *Osvojit si základní principy moderátorské práce, včetně problematiky novinářské etiky*
(a v rámci samostatné práce si tyto postupy individuálně vyzkoušet)

Obsah předmětu:

1. Základní pojmy a definice z oblasti vizuální kultury, obrazy a zobrazovací technologie, jednotlivé vizuální formy, vizuální kultura jako souhrn procesů a praktik. Problematika obrazu, prostředí

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

obrazů a jejich toku, cirkulace obrazů a metody vzájemného odkazování, symbolika a význam obrazů v kontextu, možné ideologické rozměry. Mediální obraz jako fenomén vizuální doby, rozvoj vizuálních médií. Různé přístupy a způsoby zobrazování reality, problematika slova a obrazu jako dvou základních nástrojů komunikace a jejich vzájemná dynamika.

2. Přehled základních vývojových etap proměn mediální komunikace v kontextu dějin médií v evropském prostoru od antiky po současnost v jejich základních charakteristických rysech. Specifická periodizace dějin na etapy podle vývoje komunikačních médií. Reprezentace moci a politiky skrze obrazy, antické divadlo jako první specifický typ masového média, antický Řím a diferencování obrazů ve službách propagandy; diskuze o možné „nebezpečnosti obrazů“.
3. Problematika pěstování citové kultury a formy a postupy její komunikace v médiích; úloha obrazů ve středověké křesťanské kultuře, první technická revoluce v médiích, počátky ustavování veřejné sféry a diskusní kultury občanské společnosti. Apelační funkce různých typů obrazů, tematizování obrazů a jejich interpretace, pojem alegorie.
4. Specifika vizuální komunikace v kontextu vývoje masové komunikace; rozvoj nových vizuálních technologií a jejich role v kontextu společenského historického vývoje. Fotografie jako záznam reality, fotografie jako poselství, pojem reprezentace a její způsoby, problematika fotografické pravdy, možnosti koláže. Problematika filmové kultury, ikonické obrazy, budování globální kultury, politizace produktů vizuální kultury.
5. Televizní komunikace, její základní vývoj, proměny a podoby v kontextu masové a mediální kultury, televize satelitní a kabelové, vývoj satelitních technologií. Fenomén televize ve vztahu k informacím a zábavě, problematika populární kultury, televizní obrazy a schémata a procesy jejich stereotypizace, procesy šíření obrazů typových kategorií a jejich proměny v čase.
6. Problematika publika, procesy kódování a dekodování významu konzumentem vizuální komunikace, různé teorie účinků působení mediálních obrazů na jejich uživatele, role konzumenta jako spolutvůrce významů. Otázky rozšířených komunikačních funkcí médií, především v oblastech reprezentace a modelování vzorců společenského chování, problematika kulturního kontextu a kulturních vzorců chování.
7. Proměny vizuální kultury v závislosti na procesech globalizace a nástupu postmoderny, charakteristické rysy této proměny, formování globálního toku vizuální kultury a důsledků tohoto

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

jevu. Chápání pojmů jako relativita, reflexivita, interaktivita, parodie, mystifikace a simulace, persifláž, apod. v prostředí audiovizuálních médiích; promítání těchto rysů do oblasti současné internetové komunikace, otázky virtuální reality – vizuální konstrukce.

8. Proměny podoby komunikačních prostředků slova a obrazu v současných audiovizuálních médiích, a to zejména posilování zábavní funkce a jevů jako jsou infotainment, politainment, edutainment a jejich konkrétní příklady. Proces hybridizace žánrů na příkladech, posuny v estetice zpravodajských a publicistických formátů, otázky pravdivosti obrazů ve zpravodajství.
9. Jednotlivé typy a charakteristiky mediálních dialogů a jejich konkrétní podoby na příkladech z české televizní praxe se zvláštním důrazem na pořady zaměřené na otázky ekonomiky a hospodářské politiky – interview, debata, polemika, talk show – se zaměřením na neverbální a vizuální prvky, vizuální proměnu prostředí, mimoslovní komunikační prostředky. Franšizová kultura v televizní komunikaci.
10. Profese moderátora v dialozích zaměřených na otázky ekonomiky a politiky, charakteristiky jeho práce, mediální dialog jako zvláštní typ komunikační interakce. Postavení moderátora - jeho role, úkol, zvolený moderátorský styl, zásady volby komunikačních strategií v závislosti na konkrétním formátu pořadu a mediální instituci, principy moderování ve veřejnoprávních a komerčních médiích.
Praktické dovednosti a jejich nácvik v rámci simulovaných situací.
11. Spojení obrazu a slova v mediálních dialozích, základní struktura audiovizuálního rozhovoru a její možné obměny. Otázka jako základní nástroj usměrňování komunikační výměny, klasifikace otázek, způsoby řízení dialogu, současná řečová etiketa, vybrané moderátorské techniky (např. obranné, únikové, apod.) a jejich analýza na konkrétních příkladech i nácvik v simulovaném rozhovoru, stylizace moderátora do různých komunikačních rolí. Soudobé vývojové trendy v oblasti moderovaných pořadů v českém mediálním prostředí.
12. Polemické rysy mediálních dialogů, styl confrontainmentu a jeho základní techniky na příkladech, interakční utváření stylu s hostem, možné persvazivní funkce televizní komunikace, problematika skryté persvaze za pomoci vizuálních prvků. Talk show, jeho rysy, podoby, žánrová specifika rysy. Problematika související s dalšími účastníky rozhovoru, problematika odborné panelové diskuse. Praktické dovednosti a další komunikační kompetence pro práci s hostem.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

13. Prvky dramatické narace v současném zpravodajství a publicistice, základní rysy dramatické situace, dramatické postavy a dramatického konfliktu. Otázky etiky v žurnalistické práci, etika vystupování a obrazová etika, etické kodexy. Osobnost moderátora a jeho společenská odpovědnost.

Individuální práce (podmínkou pro připuštění ke zkoušce):

1. Prezentace komparační analýzy vybraných mediálních dialogů podle předem zadaných kritérií
2. Cvičná simulace moderátorské práce dle zadání pedagoga a sebehodnocení výsledků.

Studijní literatura:

Povinná:

CARTWRIGHT, L., STURKEN, M. Studia vizuální kultury. Praha: Portál 2009. ISBN 978-80-7367-556-1
ČERTÍKOVÁ, H. Abeceda moderátora. Bratislava: VŠMU 2012. ISBN 978-80-89439-33-1
ČMEJRKOVÁ, S. a kol. Styl mediálních dialogů. Praha: Academia 2013. ISBN 978-80-200-2267-7

Doporučená:

BUČEK, J. Role moderátora v masmediálním dialogu. Zlín: Verbum 2012. ISBN 978-80-87500-21-7
DEUZE, M. Život v médiích. Praha: Karolinum 2016. ISBN 978-80-246-2815-8
FORET, M. a kol. Aktuální otázky médií, kultury a komunikace. Olomouc: Univerzita Palackého 2013. ISBN 978-80-244-3553-4
MIRZOEFF, N. Úvod do vizuální kultury. Praha: Academia 2012. ISBN 978-80-200-1984-4
PROKOP, D. Boj o média. Praha: Karolinum 2005. ISBN 80-246-0618-6

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

